

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4ObdoG/1/2020
Identifikačné číslo spisu: 6119232483
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6119232483.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu LARAAR s. r. o., so sídlom Novozámocká 183/408, Ivanka pri Nitre 951 12, IČO: 50 521 705 proti žalovanému SLOVENSKÝ DORUČOVACÍ SYSTÉM, s. r. o., so sídlom Družby 22, Banská Bystrica 974 01, IČO: 45 497 885, zastúpenému advokátom JUDr. Ondrejom Sochorom, Prof. Sáru 3873/44, Banská Bystrica 974 01, o nariadenie neodkladného opatrenia, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica I č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. 11. 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 64Cb/20/2019-162 z 15. augusta 2019 rozhodol o výške náhrady trov konania podľa ustanovenia § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tak, že žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 540,38 Eur na účet jeho právneho zástupcu do troch dní od doručenia rozhodnutia. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že súd prvej inštancie priznal žalovanému náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za odvolanie vo výške 16,50 Eur a z trov právneho zastúpenia za štyri úkony právnej služby po 121,17 Eur (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie na súd - odvolanie z 21. marca 2019, písomné podanie na súd - doplnenie odvolania z 1. apríla 2019, písomné podanie na súd - vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu zo 16. mája 2019), 4 x režijný paušál vo výške 9,80 Eur za rok 2019. Súd prvej inštancie vychádzal z ustanovení § 9 ods. 1, § 10 ods. 1 a 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 Výhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Proti tomuto uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou podal žalobca sťažnosť.

2. O sťažnosti žalobcu rozhodol Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019, tak že zmenil uznesenie súdu prvej inštancie z 15. augusta 2019 č. k. 64Cb/20/2019-162 a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 340,72 Eur a to

právnemu zástupcovi žalovaného v lehote troch dní od doručenia rozhodnutia. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že sa čiastočne stotožnil s podanou sťažnosťou žalobcu, že pri výpočte mala byť použitá za úkon právnej služby tarifná sadzba vo výške 1/13 výpočtového základu, čo pre rok 2019 je suma 75,38 Eur. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdeniami žalobcu, že za jednotlivé úkony poskytnuté právnym zástupcom žalovaného by nemala byť za všetky úkony priznaná odmena podľa tejto sadzby, resp. mala by byť použitá sadzba vo výške 1 základnej tarifnej odmeny, okrem nároku na odmenu za úkon - podanie odvolania. Súd prvej inštancie mal za to, že i ďalšie úkony vykonané právnym zástupcom žalovaného, t. j. doplnenie odvolania, v ktorom súdu predložil listinný dôkaz o vydaní platobného rozkazu upomínacím súdom k predmetu zádržného práva, ktorý pri podávaní odvolania ešte nemohol predložiť, lebo bol vydaný neskôr, ako i ďalšie úkony žalobcom označené ako „vyjadrenie odporcu k vyjadreniu navrhovateľa“, ktoré mal možnosť žalovaný podať, sa svojou povahou najviac približujú k úkonom podľa ustanovenia § 13a ods. 1 písm. h) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a v spojitosti s ustanovením § 13a ods. 5 citovanej vyhlášky mal súd prvej inštancie za to, že je potrebné i za tieto úkony priznať žalovanému plnú odmenu a nie odmenu v jednej polovici. Taktiež za úkon príprava a prevzatie zastúpenia patrilo žalovanému nárok v zmysle § 13a ods. 1 písm. a) citovanej vyhlášky v plnej výške, keďže súvisí s úkonom podania odvolania proti predbežnému opatreniu.

3. Na podnet žalovaného podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej aj „generálny prokurátor“) v zmysle ustanovenia § 458 CSP dovolanie generálneho prokurátora, v ktorom uviedol, že uznesením súdu prvej inštancie č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019, ako aj procesným postupom, ktorý mu predchádzal, bolo porušené právo žalovaného na spravodlivý proces, pričom potreba zrušiť toto rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty. Generálny prokurátor uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol o sťažnosti žalobcu proti uzneseniu, vydanému vyššou súdnou úradníčkou, bez toho, aby sťažnosť doručil žalovanému, ktorý tak nemal možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam žalobcu uvedeným v sťažnosti, s ktorými sa súd prvej inštancie čiastočne stotožnil, keď pôvodne priznané trovy konania v prospech žalovaného znížil zo sumy 540,38 Eur na sumu 340,72 Eur. Zásah do práva žalovaného na spravodlivý proces je evidentný, pričom skutočnosť, že prípady tohto typu sa v slovenskej súdnej praxi stále vyskytujú, je nepochopiteľná a zarážajúca.

4. Generálny prokurátor poukázal na to, že ustanovenia CSP o sťažnosti neustanovujú, či súd má alebo nemá doručiť sťažnosť aj druhej strane sporu. CSP vychádza z toho, že súd podľa okolností konkrétneho prípadu posúdi, či je podanie potrebné doručiť druhej strane, rešpektujúc pritom obsah práva na spravodlivý proces, dôkazom čoho je ustanovenie § 374 ods. 3, druhá veta CSP, z ktorého vyplýva, že ďalšie podania strán sa doručujú, len ak je to potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces. Skutočnosť, že v danom prípade sťažnosť žalobcu nebola doručená žalovanému pred rozhodnutím súdu o nej, považuje za zásah do práva žalovaného na spravodlivý proces. V tomto smere generálny prokurátor poukázal na konštantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), z ktorej vyplýva, že právo na kontradiktórny proces znamená, že strana sporu má možnosť oboznámiť sa a vyjadriť sa ku každému vykonanému dôkazu a ku každému relevantnému podaniu protistrany, ktoré protistrana urobila v úmysle ovplyvniť rozhodnutie súdu. Úlohou súdu je informovať stranu sporu, že takýto dôkaz alebo takéto podanie existuje, pričom nie je postačujúce, že sa takýto dôkaz alebo podanie nachádza v súdnom spise a že strana sporu mala možnosť oboznámiť sa s ním nahliadnutím do spisu z vlastnej iniciatívy. ESLP pri hodnotení, či došlo k porušeniu práva na kontradiktórny proces, nepovažuje za relevantné ani to, či by v konkrétnom prípade mohlo mať vyjadrenie strany sporu k dôkazu alebo k podaniu protistrany reálny vplyv na rozhodnutie súdu (či by sa tým niečo zmenilo). Relevantné je, že strana sporu bola v posudzovanom prípade ukrátená o možnosť vyjadriť sa. Samotná podstata práva na kontradiktórny proces totiž spočíva v tom, že je to výlučne strana sporu, ktorá disponuje možnosťou (zvažuje), či je vhodné a potrebné vyjadriť sa k dôkazu alebo k podaniu protistrany.

5. Keďže právna úprava dovolania generálneho prokurátora je nová, generálny prokurátor uviedol, že považuje za potrebné vyjadriť sa k otázke prípustnosti dovolania generálneho prokurátora z hľadiska jeho subsidiarity a proporcionality.

6. Podľa názoru generálneho prokurátora, subsidiarita je splnená, pretože žalovaný nemá k dispozícii iný prostriedok nápravy, keďže odvolanie proti uzneseniu o sťažnosti nie je prípustné.

7. Princíp proporcionality, vyjadrený v ustanovení § 458 ods. 2 CSP, vychádza z konštantnej judikatúry ESLP, ktorá pripúšťa zásah do konečného súdneho rozhodnutia ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady *res iudicata*, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej vady, resp. chyby. Inými slovami, zásah (zrušenie alebo zmena konečného súdneho rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (legitimita je daná potrebou nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny. Proporcionality musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej).

8. Vadu, ku ktorej v danom prípade došlo, generálny prokurátor označil za „fundamentálnu“, pretože právnenému zástupcovi žalovaného bolo doručené zmenené rozhodnutie vydané v jeho neprospech bez toho, aby vedel, že nejaké konanie vôbec prebieha, pričom tento nedisponuje opravným prostriedkom proti takémuto rozhodnutiu. ESLP chápe pojem „fundamentálna chyba“ pomerne úzko. Musí ísť o pochybenie, ktoré má vplyv na integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu, pričom fundamentálnou chybou nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch, kedy na určitú otázku existujú viaceré právne názory. ESLP pristupuje k posudzovaniu otázky proporcionality medzi označenými cieľmi tak, že záujem na zachovaní nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia prevažuje, pričom odklon od princípu právnej istoty je ospravedliteľný iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť záväznú a vykonateľnú súdne rozhodnutia by mala byť vykonávaná len na účely nápravy fundamentálnych chýb. Táto právomoc musí byť vykonávaná tak, aby bola v čo najvyššej možnej miere dodržaná spravodlivá rovnováha medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému (viď napr. sťažnosť č. 24360/04). Z vyššie uvedených dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. K dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že sa s ním v celom rozsahu stotožňuje. Podľa názoru žalovaného napadnuté uznesenie jednak porušuje právo na spravodlivý proces, pretože konajúci súd nedoručil sťažnosť žalobcu na vyjadrenie žalovanému a zároveň trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné, nakoľko konajúci súd rozhodol o výške odmeny za jeden úkon právnej služby podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, pričom mal v danom prípade rozhodovať podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, ktorý stanovuje, že v prípade ak je predmetom konania vydanie hnutelnej veci, tak sa za tarifnú hodnotu považuje hodnota hnutelnej veci. Žalovaný poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu s aplikovateľnými závermi i na daný prípad (viď sp. zn. 2CdoGp/2/2017, sp. zn. 1ObdoG/1/2018), v ktorých Najvyšší súd v odôvodnení uviedol, že nedoručenie sťažnosti intervenienta, či strany sporu protistrane je v rozpore s princípmi kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako súčasti práva na spravodlivý proces, z ktorých dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie. Žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil dovolaním generálneho prokurátora napadnuté uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 64Cb/20/2019 zo dňa 12. novembra 2019.

10. Žalobca sa k dovolaniu generálneho prokurátora a ani k vyjadreniu žalovaného k dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadril.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle ustanovenia § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) po zistení, že dovolanie generálneho prokurátora podal v zákonom stanovenej lehote (ust. § 461 CSP) oprávnený subjekt na základe podnetu žalovaného ako strany sporu, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 464 CSP v spojení s ust. § 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je prípustné a aj dôvodné.

12. Podľa ustanovenia § 458 ods. 1 CSP, proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

13. Podľa ustanovenia 458 ods. 2 CSP, dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

14. Dovolanie generálneho prokurátora je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý bol do právnej úpravy civilného konania zavedený s účinnosťou od 1. júla 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex - Civilný sporový poriadok. Dovolanie generálneho prokurátora nemožno stotožňovať s mimoriadnym dovolaním, upraveným v predtým platnom a účinnom Občianskom súdnom poriadku. Dovolanie generálneho prokurátora je postavené na dvoch zásadách, a to zásade subsidiarity k iným prostriedkom nápravy a zásade prísnej proporcionality medzi potrebou zrušiť rozhodnutie súdu a princípom právnej istoty (Števec, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kolektív: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha. C. H. Beck).

15. Ústavný súd SR vo viacerých rozhodnutiach o sťažnostiach proti rozhodnutiam všeobecných súdov, vydaným do 30. júna 2016, vyjadril záver, podľa ktorého ochrana poskytovaná mimoriadnym opravným prostriedkom subjektu odlišného od účastníka konania (strany sporu) je prípustná len subsidiárne, t. j. len vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku „neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (najmä podaním niektorého z opravných prostriedkov, vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii, prípadne boli tu objektívne prekážky, ktoré jej znemožnili ich využitie (viď sp. zn. III. ÚS 331/2006, IV. ÚS 265/2014 a IV. ÚS 129/2013). Rozdielne rozhodovanie Ústavného súdu SR - vo vzťahu k mimoriadnemu opravnému prostriedku subjektu odlišného od účastníka konania - bolo zjednotené stanoviskom pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 3/2015, z ktorého vyplýva nasledovný právny záver: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov“. K rovnakému právnemu záveru dospel aj NS SR v prijatom stanovisku R 94/2015, z ktorého vyplýva nasledovné: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potencionálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie je treba odmietnuť“.

16. Podľa názoru dovolacieho súdu, stanoviská NS SR R 94/2015, ako aj pléna ÚS SR sp. zn. PL ÚS 3/2015 sú aktuálne aj po nadobudnutí účinnosti (dňom 1. júla 2016) novej právnej úpravy obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku. Nie je známy žiadny dôvod, prečo by predmetné právne závery, týkajúce sa zásady subsidiarity, ku ktorým do 30. júna 2016 - vo vzťahu k mimoriadnemu dovolaniu (ust. § 243e až § 243j OSP) - dospela judikatúra ESLP, Ústavného súdu SR a NS SR, sa neuplatňovali aj vo vzťahu k dovolaniu GP, upravenému v ust. § 458 až § 465 CSP, účinného od 1. júla 2016.

17. S prihliadnutím na doterajšiu judikatúru ESLP, Ústavného súdu SR, ako aj Najvyššieho súdu SR dovolací súd je toho názoru, že v zmysle ustanovenia § 458 ods. 1 CSP generálny prokurátor - ak dospeje k záveru o existencii závažnej fundamentálnej procesnej vady - je oprávnený podať dovolanie generálneho prokurátora vtedy, keď strana sporu nemohla predtým sama svojou procesnou aktivitou - v

tomto prípade podaním odvolania - dosiahnuť nápravu procesnej vady alebo nesprávnosti a domôcť sa tak ochrany svojich práv.

18. V posudzovanom prípade Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 43Cob/45/20419-139 z 21. mája 2019 zmenil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 64Cb/20/2019-27 z 15. marca 2019 tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Následne súd prvej inštancie uznesením č. k. 64Cb/20/2019-162 z 15. augusta 2019 rozhodol o trovách konania tak, že uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 540,38 Eur s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 1 CSP. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca sťažnosť, o ktorej rozhodol súd prvej inštancie napadnutým uznesením č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019, ktorým žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 340,72 Eur. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie však nie je možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok v zmysle ustanovenia § 357 písm. m) CSP, čo vyplýva z ustanovenia § 355 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 357 CSP. V danom prípade tak nebolo rozhodované odvolacím súdom o odvolaní proti uzneseniu podľa ustanovenia § 357 písm. m) CSP, pretože na základe sťažnosti žalobcu rozhodol súd prvej inštancie uznesením č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019 o výške trov konania v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 CSP. Keďže žalovaný (ako strana sporu) nemohol podať voči uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019 odvolanie ako riadny opravný prostriedok, pretože mu to zákon (CSP) neumožňoval, nemohol využiť žiadny opravný prostriedok na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov. Prípustnosť dovolania generálneho prokurátora v zmysle ustanovenia § 458 ods. 1 CSP je preto daná.

19. Následne sa dovolací súd zaoberal posudzovaním (ne)dôvodnosti dovolania generálneho prokurátora. Zistoval, či generálnym prokurátorom napadnuté právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie a konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok takéto závažné porušenie práva a či potreba zrušiť napadnuté rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (ust. § 458 ods. 2 CSP). Podľa názoru generálneho prokurátora, uznesením súdu prvej inštancie č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019, ako aj procesným postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bolo porušené právo žalovaného ako strany sporu na spravodlivý proces, pretože žalovanému nebola doručená sťažnosť žalobcu, vôbec o nej nevedel a nemohol sa tak vyjadriť k argumentom, ktoré žalobca v nej uviedol, a s ktorými sa čiastočne stotožnil súd prvej inštancie, ktorý následne uznesením č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019 (ktoré bolo pre žalovaného prekvapivé) rozhodol na základe podanej sťažnosti žalobcu o výške náhrady trov konania žalovaného, keď z pôvodne priznanej výšky 540,38 Eur, žalovanému priznal trovy konania len vo výške 340,72 Eur, o čom sa žalovaný dozvedel až po doručení napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie z 12. novembra 2019.

20. Z ustanovenia § 239 ods. 1 CSP vyplýva, že proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť. Z ustanovenia § 374 ods. 3, druhej vety CSP vyplýva, že ďalšie podania strán (okrem podaní uvedených v odsekoch 1 a 2) sa doručujú, len ak je to potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces.

21. V civilnom sporovom konaní sa uplatňujú základné zásady a princípy spravodlivosti konania, medzi ktoré patrí aj princíp rovnosti zbraní a princíp kontradiktórnosti konania (čl. 6, čl. 9 CSP). Tak, ako vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP, Ústavného súdu SR a NS SR, každá strana sporu musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za potrebné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s dôkazmi, protiargumentmi a podaniami protistrany, predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a následne mať aj možnosť vyjadriť sa k nim. Kontradiktórnosť v civilnom konaní znamená možnosť strany popierať požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby boli vypočítané jej argumenty a návrhy (viď nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 31/2016, sp. zn. III. ÚS 32/2015, sp. zn. I. ÚS 276/2016, sp. zn. IV. ÚS 89/2018, sp. zn. II. ÚS 249/2012, sp. zn. II. ÚS 168/2012).

22. Aj keď z Civilného sporového poriadku expressis verbis nevyplýva povinnosť súdu doručiť

sťažnosť, podanú stranou sporu proti uzneseniu súdu prvej inštancie, vydanému súdnym úradníkom aj protistrane (sťažnosť je upravená v ust. § 239 a nasl. CSP), avšak podľa názoru dovolacieho súdu, právo strany sporu na doručenie takéhoto podania protistrany treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces, čo vyplýva aj z ustanovenia § 374 ods. 3, druhej vety CSP. Nedoručenie podania strany sporu - v danom prípade sťažnosti žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výške priznaných trov konania - druhej strane sporu, je v rozpore s princípmi kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako súčasťou práva na spravodlivý proces. Aj z článkov 6 a 9 Základných princípov Civilného sporového poriadku vyplýva procedurálna rovnosť, teda tzv. rovnosť zbraní spočívajúca v rovnakej miere možnosti oboch strán v kontradiktórnom spore uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany a rovnako tak právo oboznámiť sa, okrem iného s návrhmi svojho procesného prot'ajšku a vyjadriť k nim svoje stanovisko. Sudca (resp. poverený vyšší súdny úradník, ktorý rozhodnutie vydal) musí doručiť sťažnosť na vyjadrenie protistrane a v súlade s článkom 10 CSP určiť lehotu na vyjadrenie sa k sťažnosti (Števec, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kolektív: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha. C. H. Beck, r. 2016, str. 879).

23. Aj podľa názoru dovolacieho súdu, pokiaľ sťažnosť žalobcu nedoručil súd žalovanému ako protistrane a následne rozhodol o sťažnosti, pričom sa čiastočne stotožnil s argumentmi žalobcu uvedenými v sťažnosti, hoci žalovaný o sťažnosti a ani o argumentoch v nej uvedených nemal žiadnu vedomosť, porušil princíp kontradiktórnosti konania, princíp rovnosti zbraní a tým aj právo žalovaného na spravodlivý proces (fair trial), čo treba považovať za závažnú fundamentálnu procesnú vadu konania. Jej nápravu je možné dosiahnuť len formou zrušenia napadnutého rozhodnutia, pričom takáto potreba nápravy prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti rozhodnutia a nad princípom právnej istoty. Snaha presadiť zákonnosť, vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia, vydaného v civilnom sporovom konaní, bez ohľadu na všeobecne platnú zásadu záväznosti a nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia je legitímna vtedy, keď sa v súdnom konaní alebo rozhodnutí vyskytnú také závažné, resp. hrubé pochybenia (vady), ktoré sú v zjavnom rozpore s ústavnými princípmi platnými v civilnom sporovom konaní a tieto závažné, hrubé pochybenia nie je možné odstrániť inak, než prostredníctvom inštitútu mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je dovolanie generálneho prokurátora. Tak tomu je aj v posudzovanom prípade, pretože len zrušením právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie z 12. novembra 2019 je možné zjednať nápravu porušeného práva žalovaného na spravodlivý proces. Dovolací súd súhlasí s názorom generálneho prokurátora, že k vyriešeniu kolízie všeobecne platných právnych princípov (princíp spravodlivého riešenia veci contra princíp právnej istoty) je potrebné uplatniť test proporcionality (primeranosti), vyjadrujúci požiadavku, aby prijaté opatrenie (zásah) bolo primerané a nevyhnutné k dosiahnutiu cieľa, ktorý je ním sledovaný. V tomto smere preto z hľadiska hodnotového dovolací súd zvažoval, ktorý z dotknutých princípov, stojacich v kolízii, má prioritu (prednosť), ako aj to, aký prostriedok právnej nápravy je k dispozícii (či niekoľko alebo len jeden z nich). Dovolací súd dospel k záveru, že zrušenie formálne právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie o priznanej výške náhrady trov konania z 12. novembra 2019 cez dovolanie generálneho prokurátora (ako jediný možný prostriedok nápravy, ktorý mal žalovaný k dispozícii) v preskúmvanej veci prevažuje nad jeho „nedotknuteľnosťou“ z dôvodu jeho záväznosti a nezmeniteľnosti, pretože cieľom zrušenia právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie z 12. novembra 2019 je odstrániť závažnú, resp. hrubú procesnú vadu konania, ktorá vyústila do porušenia práva žalovaného na spravodlivý proces.

24. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd podľa ust. § 464 CSP a § 449 ods. 1 CSP zrušil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 64Cb/20/2019-185 z 12. novembra 2019 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania, ako aj o trovách dovolacieho konania (ust. § 464 CSP v spojení s ust. § 453 ods. 3 CSP).

26. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.